

ØJEBLIKKETS SARTHED

Å propos drukningen af F5's gipsbuste: Ni faldgruber, når fyrsters selvfejring er overstået, men skal tænkes alligevel

1. Ingen fyrste tror på Guds Nåde, uanset om vedkommende – såsom F5 – opfattede sig som kaldet til fyrstegerningen (genetisk manipulation fandtes ikke for 270 år siden, hvilket indebærer, at Gud Nåde gik i arv. Leviathan er vel egentlig blasfemi: at Guds vilje skulle afhænge af en kongelig herres omgang med sin hustru og følgelig være opsat på at velsigne hver dråbe, der måtte hidrøre fra den pågældende herres sædbeholder). Og ellers havde der heller ikke været behov for at fejre den til enhver tid siddende dynastiske repræsentant, såfremt den pågældende sad inde med en metafysisk autoritet. Men i tilfældet med F5 er der mere på færde. Meget mere.

2. Et fyrsteportræt er altid en politisk handling uanset den kunstneriske dygtighed, ophavsmanden/-kvinden til værket måtte have lagt for dagen. Derfor må fyrsteportrættet altid også blive identificeret med det politiske budskab, den pågældende fyrste legemliggjorde. I F5's tilfælde slaveri og feudalisme. Denne dobbeltkarakter ved fyrsters selvfejring vil altid være tilstede, uanset om de er aristokratiske, gejstlige eller borgerlige fyrster.

3. Målt i mursten og pragt (og billedkunsten tilhørte i det attende århundrede pragten) hidrørte det merarbejde, der udmøntede sig i aristokratiets (inklusive kongens) og handelshusenes rigdom, fra fattigbøndernes og slavernes slid (for handelshusenes vedkommende dog også fra skrivernes og kommisernes arbejde). Stavnsbåndet blev først ophævet i 1788 og ophørte reelt i 1800, så den danske almue har været fri af navn i 220 år. De danske slaver blev først frie af navn i 1848, da slaveriet blev afskaffet på Jomfruøerne. – Så busten af F5, der regerede fra 1746 til 1766, er også busten af en diktator og af en overbøddel, når man tager i betragtning, hvordan fattigbønder og slaver blev behandlet.

4. Glem aldrig Afrikas primat. Intet kan tænkes uden for Afrika i dag; det er nok den største faldgrube. Der findes derfor kun afrikansk reformisme: Grundet klimaændringerne stiger varmen med 0,4 grader pr. årti i Afrika, men kun med 0,2 grader i den øvrige verden. Temperaturstigningerne har utallige følger og destabiliserer forholdet mellem nedbør og tørke regionerne imellem. Stigningen i havets vandstand på 5 mm i den sydvestlige del af det Indiske Ocean har givet orkanerne gode bevægelsesbetingelser: De 15 der har været mellem 2018 og 2019, var de mest ødelæggende nogensinde. – Fra 2012 til nu har klimaændringerne medført en vækst i underernæring på 46% i de tørkeramte dele af det afrikanske kontinent. Endvidere er afgrøderne inden for landbruget aftagende med 13% i Vestafrika, 11% i Nordafrika og 8% i Østafrika (FAOs rapport for 2019). Væksten i smittebårne sygdomme er til gengæld betragtelig: coloradofeber, sumpfeber og gul feber hærger atter kontinentet.

5. Fokusskiftet: Det der foregår i Vesten i dag, er kun omfordeling mellem et højaristokrati og et lavaristokrati. Det er socialforbrugisme under nationalstatslige vilkår, og nationalstaten i Vesten er altid ensbetydende med global omsorgssvigt. Det presser selve muligheden af kunstneriske eksperimenter heroppe ud af modaliteten frihed og ind i modaliteten nødvendighed. Busteflytningen fra Kongens Nytorv 1 til havnen er derfor også et bidrag til en

overordnende fokusflytning: Gør jer mere umage med fokusskiftet, kære kunstvenner
heroppe: Encore un effort!

6. Vandalismespørgsmålet: Det ville være vandalisme, såfremt det var gået ud over soklen, der udgør et unikt stykke kunsthåndværk. I tilfældet med drukningen af F5's gipsbuste, drejer det sig om en gipsafstøbning af en fyrstetorso, der i øvrigt findes i mange udgaver, og som druknes ved en symbolsk handling af næsten kirurgisk præcis karakter, sådan som det er sket for utallige fyrstestatuer gennem historien. Altså: drukning for drukning, det er det symbolske byttes lod. Og den symbolske handling er *supin* i dette tilfælde: Dvs. at happeningen vender vrangen ud på historien, og gør det så konkret, som symbolikken nu tillader det. – Så happeningen er en kunstnerisk gestus, og den viser kunstteoretisk snilde i sin udførelse.

7. Opstillingen og dens støtteanordning: Spørgsmålet om plinten, underlaget, soklen er selvfølgelig det afgørende spørgsmål. Det har Minimal Art lært os i 1960'erne, da først Donald Judd og sidenhen efter flere andre billedkunstnere Hein Heinsen gav sig i kast med skulpturer, der både var underlag og objekt, form og støtte, tekst og kontekst: Det var det projekt, der i Danmark kom til at hedde Skala kunst. I forhold til Skala kunst var det pseudoauratiske ved en sokkel med en gipsbuste af Frederik den Femte i Billedkunstskolernes Festsal naturligvis en anakronisme, der blev mere og mere til ren kitsch, alt som årene gik, og den kunstneriske forskning blev i stand til at tænke kunst både historisk og filosofisk. Skæringen for dette opbrud er Whitney Biennalen 1993. Så samtidshistorisk set har den gipsbuste stået, hvor den stod, i en overstået tilstand i 27 år. – Vi er ikke så hurtige i det lutherske teokrati.

8. Men der var sket noget kort for indem, der blev afgørende: På Documenta IX i Kassel, i 1992, viste Ulrich Meister en række værker om, hvad der var tilbage, når en sag, en genstand var blevet fjernet, taget ned og fra. Det var konceptuelle værker med tekster og diskrete objekter, og de igangsatte *fraværsæstetikken*.

Ulrich Meister skrev, her i min oversættelse fra tysk:

“Befriet for den last, den bar,
stod der med ét kun en form tilbage,
og det syntes, som også den genstand,
der hang på den som glemt,
var som fortryllet af øjeblikkets sarthed.”

Ulrich Meister, Edition Patricia Schwarz og Achim Kubinski, Kunstverein Freiburg, 1992.

9. Den afgørende faldgrube ville nu være at påberåbe sig ytringsfriheden, den danske medieerektion frem for nogen: Men den nævnte drukning er tusind gange mere uskadelig end de mange bogbrændinger, der foregår, når danske racister mødes rundt om i Jylland, på øerne og Bornholm. – Autodaféen er det eneste farlige.